

ВРЕМЕННИ НАБЛЮДАТЕЛНИ ТОЧКИ В ЮЖНА БЪЛГАРИЯ

НАБЛЮДАТЕЛНА ТОЧКА АТАНАСОВСКО ЕЗЕРО

Координати:

Описание на наблюдателната точка

Разположена в Югоизточна източна България, в защитена зона „Атанасовско езеро“ северно до град Бургас. Проучванията в района са проведени в пиковите периоди на миграция на белия щъркел и грабливите птици между 18 и 31 август, 6 и 7 септември и между 17 и 30 септември.

Бележки върху характера на дневната миграция

Регистрирани видове и численост

В района на наблюдателната точка Атанасовско езеро за 30 дни полеви проучвания са установени 83 вида птици, от които 78 вида с характер на мигриращи птици. Сред тях са двата вида щъркели, двата вида пеликани, 28 вида грабливи птици, бреговата лястовица и обикновения пчелояд. Реещите се видове птици са общо 32 вида, установени 10 световно застрашени вида птици – къдроглав пеликан *Pelecanus crispus*, червена каня *Milvus milvus*, голям креслив орел *Aquila clanga*, царски орел *Aquila heliaca*, степен блатар *Circus macrourus*, белошипя ветрушка *Falco naumanni*, вечерна ветрушка *Falco vespertinus*, ловен сокол *Falco cherrug* и синявица *Coracias garrulus*. Пълен видов списък на установените мигриращи видове е представен в приложение 1.1.

В района на наблюдателната точка Свети Никола за 19 дни полеви проучвания са установени да мигрират общо 270904 мигриращи птици, от които 231290 са реещи се птици: 169706 щъркели, 20026 пеликани и 22828 грабливи птици. От не-реещите се птици, приоритетни в настоящото проучване, бреговата лястовица е установена с численост от 410 индивида, а пчелоядът – 4915 индивида. Въпреки, че миграция е наблюдавана през относително само в 1/3 от миграционния сезон, се потвърждава значението на Атанасовско езеро, като място където се концентрират в големи числености мигриращите птици. Само за този период за повечето реещи се птици са отчетени числености надвишаващи 10% от прелитащата им популация по Черноморския прелетен път (Костадинова, Граматиков, 2007) (таблица 55). За видове като късопръстия ястреб са отчетени дори по-високи числености. Само за периода на проучване през тази наблюдателна точка е отчетена най-високата численост на мигриращи малки орли и вечерни ветрушки в проучвания район на Южна България.

Събраните данни доказват, че защитена зона Атанасовско езеро продължава да бъде уникално място с тесен фронт на миграцията за реещите се птици, както и важно място за прелет на световно застрашени видове.

Характер на прелета

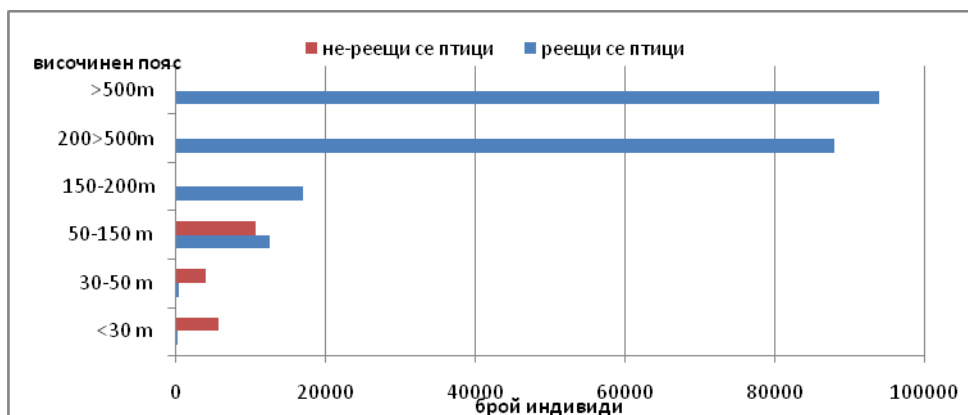
На база на данните събрани от 30 дни полеви проучвания се отчита, че по време на пиковите периоди на прелет на белия щъркел в рамките на един ден са регистрирани между 14000 и 32000 реещи щъркели, а по време на пиковия период на миграция на грабливи птици са отчетени между 2000 и 5000 мигриращи грабливи птици дневно. През втората половина на август по-голямата част от птиците са прелетели през района сутрин около 8 ч и следобед между 14 и 17 ч. През втората половина на септември най-интензивен прелет е регистриран между 11 и 14 ч. Това показва че в района на Атанасовско езеро прелитат щъркели, ношуващи в близост до езерото, както и тези, ношували в Добруджа. Грабливите птици които преминават най-вероятно са ношували в Източна Стара планина или Добруджа.

Таблица 55. Численост на приоритетните за проучване видове птици в района на наблюдателна точка Атанасовско езеро по време на есенна миграция 2012 г.

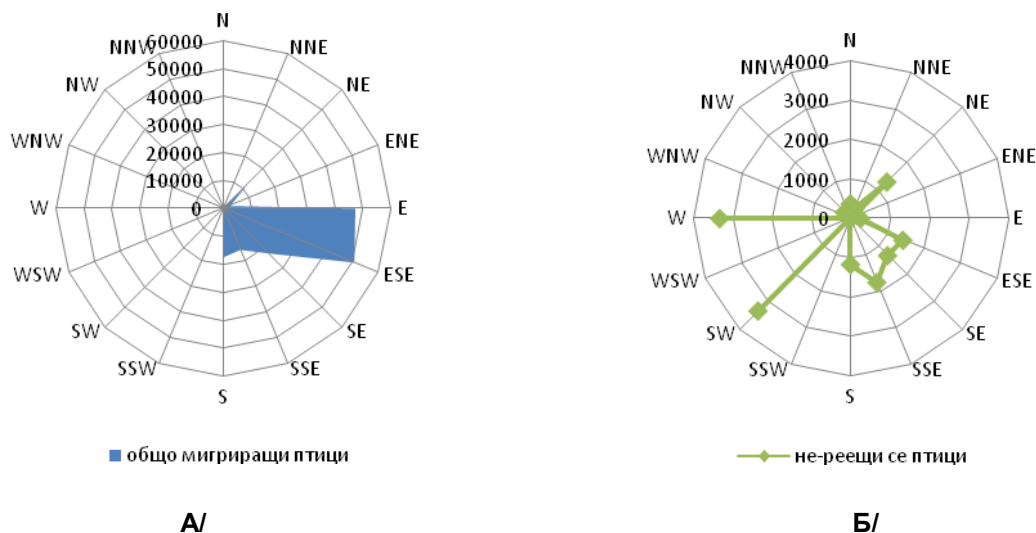
вид	обща численост	август	септември	прелитаща черноморска популация	прелитаща популация Южна България есен 2012	% от прелитащата черноморска популация	% от прелитащата популация в ЮБ през есента на 2012
Розов пеликан <i>Pelecanus onocrotalus</i>	20026	11136	8890	37300	51000	53,69	39,3
Къдроглав пеликан <i>Pelecanus crispus</i>	130	130		2000	569	6,50	22,8
Черен щъркел <i>Ciconia nigra</i>	2264	47	2217	7200	10297	31,44	22,0
Бял щъркел <i>Ciconia ciconia</i>	167442	166787	655	471000	500000	35,55	33,5
Осояд <i>Pernis apivorus</i>	1104	637	467	23100	9191	4,78	12,0
Черна каня <i>Milvus migrans</i>	72	9	63	1000	329	7,20	21,9
Червена каня <i>Milvus milvus</i>	2	1	1	30	7	6,67	28,6
Морски орел <i>Haliaeetus albicilla</i>	5		5	10	42	50,00	11,9
Белоглав лешояд <i>Gyps fulvus</i>	1		1	20	9	5,00	11,1
Орел змияр <i>Circaetus gallicus</i>	250	8	242	800	943	31,25	26,5
Тръстиков блатар <i>Circus aeruginosus</i>	346	73	273	3000	2175	11,53	15,9
Полски блатар <i>Circus cyaneus</i>	1		1	150	105	0,67	1,0
Степен блатар <i>Circus macrourus</i>	6	1	5	100	39	6,00	15,4
Ливаден блатар <i>Circus pygargus</i>	41	36	5	800	544	5,13	7,5
Голям ястреб <i>Accipiter gentilis</i>	7	1	6	1700	214	0,41	3,3
Малък ястреб <i>Accipiter nisus</i>	251	2	249	5000	2036	5,02	12,3
Късопръст ястреб <i>Accipiter brevipes</i>	405	43	362	400	762	101,25	53,1
Обикновен мишелов <i>Buteo buteo</i>	3720	3	3717	42100	30137	8,84	12,3
Белоопашат мишелов <i>Buteo rufinus</i>	18	5	13	600	330	3,00	5,5
Малък креслив орел <i>Aquila pomarina</i>	15357	17	15340	26000	41638	59,07	36,9
Голям креслив орел <i>Aquila clanga</i>	6		6	40	77	15,00	7,8
Царски орел <i>Aquila heliaca</i>	2	1	1	20	36	10,00	5,6
Малък орел <i>Aquila pennata</i>	205	6	199	900	711	22,78	28,8
Ястребов орел <i>Hieraaetus fasciatus</i>	1		1		2		50,0
Речен орел <i>Pandion haliaetus</i>	6	2	4	100	53	6,00	11,3
Белошипа ветрушка <i>Falco naumanni</i>	1		1	10	1	10,00	100,0
Черношипа ветрушка <i>Falco tinnunculus</i>	14	2	12	450	403	3,11	3,5
Вечерна ветрушка <i>Falco vespertinus</i>	714		714	3500	2046	20,40	34,9
Орко <i>Falco subbuteo</i>	64	3	61	700	377	9,14	17,0
Средиземноморски сокол <i>Falco eleonora</i>	2	1	1	10	3	20,00	66,7
Ловен сокол <i>Falco cherrug</i>	4	2	2	40	24	10,00	16,7
Сокол скитник <i>Falco peregrinus</i>	3	1	2	60	40	5,00	7,5
Обикновен пчелояд <i>Merops apiaster</i>	4915	1401	3514		35672		13,8
Брегова лястовица <i>Riparia riparia</i>	410	46	364		9122		4,5

Повечето мигриращи птици са наблюдавани да прелитат на височина до между 200 и 500 м. и над 500 м, разпределени почти равномерно между двата височинни пояса. Все пак 35567 реещи се птици са регистрирани да прелитат на височина под 200 м. само за 30 дневния период на проучване. Във височинния пояс до 200 м височина реещите се птици прелитат основно на височина между 50 и 150 м и между 150 и 200 м, равномерно разпределени между двата пояса (фиг. 608).

Основното направление на полета на наблюдаваните реещи се птици е на югозапад (за 50% от мигриращите реещи се птици) и по-рядко на юг (за 31% от реещите се птици. При нереешите се птици основното направление на полета е на юг и по-малко на югозапад. Докато при щъркелите и пеликаните двете основни направления на прелета са почти равно поставени с преобладаване на югозападната посока, то при грабливите птици значително по-голям процент от отчетените птици поддържат направление югозапад). Най-масов прелет на реещи се птици е отчетен при вятър от изток и изток-югоизток, а на нереещи се птици - при западен и югозападен вятър (фиг. 609). Най-много реещи се птици са наблюдавани да прелитат при вятър със сила 3 и 4 по скалата на Борфорд, като независимо от силата на вятъра птиците са наблюдавани летят основно във височинния пояс между 200 и 500 м и над 500 м през втората половина на август и втората половина на октомври.

Фигура 608. Височинно разпределение на мигриращите птици на наблюдателна точка Свети Никола

Фигура 609. Зависимост между посоката на вятъра и числеността на реещите и нереешите птици на наблюдателна точка Атанасовско езеро